

استفاده از ارزیابی چند معیاره برای مکان‌یابی پرندبینی در پناهگاه حیات وحش میانکاله

ملیحه مسعودی^۱ عبدالرسول سلمان ماهینی^۲ مرجان محمد زاده^۳ سید حامد میرکریمی^۴ امید عبدی^۵

چکیده

اکوتوریسم یا طبیعت‌گردی بر پایه توانمندی‌های محیطی و منابع طبیعی بنا نهاده شده و در صورتیکه با برنامه‌ریزی دقیق و امکان‌سنجی مناطق به لحاظ توان اکولوژیکی و توجه به درخواست، تقاضا و نظرات مردم (بازدیدکنندگان) ترکیب شود، می‌تواند راهکاری جهت استفاده بهینه در حین حفاظت از مناطق تحت مدیریت را فراهم کند. هدف اصلی این تحقیق نیز بررسی توانمندی اکولوژیکی پناهگاه حیات وحش میانکاله جهت یک فعالیت تفرجی خاص (پرندبینی) می‌باشد. پناهگاه حیات وحش میانکاله در جنوب دریای خزر واقع شده است. این منطقه هر ساله پذیرای ۶۰۰ تا ۸۰۰ هزار قطعه پرند مهاجر است. در این پژوهش ابتدا جهت تعیین علاقمندی و تمایل بازدیدکنندگان نسبت به این نوع تفرج، بوسیله پرسشنامه نظرخواهی شد و سپس جهت تعیین توان اکولوژیک منطقه برای پرندبینی از ارزیابی چند معیاره فازی استفاده گردید. بدین منظور ابتدا نقشه‌های مربوط به معیارهای در نظر گرفته شده برای این کاربری شامل: درصد تراکم پوشش گیاهی، فاصله از زیستگاه پرندگان، فاصله از رودخانه، نوع کاربری اراضی و غیره در محیط GIS تهیه و پس از وزن‌دهی معیارها با روش AHP در محیط Idrisi با استفاده از روش WLC تلفیق معیارها انجام شد. نتایج گویای این است که علاوه بر تقاضای مردمی برای این فعالیت، منطقه نیز دارای توان اکولوژیکی برای این نوع تفرج می‌باشد. بنابراین، با برقراری تسهیلات و زیرسازی برای این فعالیت علاوه بر فرهنگ‌سازی اکوتوریسم مزایای اقتصادی نیز برای منطقه خواهد داشت که به مدیریت و حفاظت هر چه بهتر منطقه کمک می‌کند.

واژه های کلیدی: اکوتوریسم، پناهگاه حیات وحش میانکاله، پرندبینی، توان اکولوژیک، ارزیابی چند معیاره

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد محیط زیست، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان؛ Masoodi_m65@yahoo.com

۲ دکترای محیط زیست، دانشیار، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

۳- دکترای طراحی محیط زیست، استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

۴- دکترای محیط زیست، استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

۵- کارشناس ارشد جنگلداری، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان گلستان- اداره فنی مهندسی